

12. b) Myšlení moderny. Racionalita, universalismus, víra v pokrok.

Moderna

- moderna vzniká **epistemologickým zlomem**
 - konec středověku a nástupu novověku 17. st. (Osvícenství - transcence se převtěluje do subjektu, s Modernou svržen bůh a na jeho místo se dostává člověk jako individuum/**Myslím, tedy jsem.***)
- **racionalita** až cynickost, posedlost **pokrokem a kapitálem**
- víra v **univerzální pravdy** → **jsou pravdy, které se nemusí zpochybňovat**
 - **universalismus** = popisuje pohled, který tvrdí, že je schopen vysledovat rozmanitost veškeré reality celku zpět k jedinému principu → ideje, ideály, práva a povinnosti musí platit zásadně pro všechny lidi
- žije minulostí a budoucností, chtěla se poučit z minulosti a vyvíjela **utopistické porjekty pro budoucnost**
- prohlubuje **gnoseovský optimismus** → **věří, že svět je poznatelní**
- vnikl **antropocén** - období, ve kterém je člověk nový geologický činitel, nenávratně změnil stav zemského povrchu hydrosféry i atmosféry, začalo to průmyslovou revolucí v [18.st.](#)
- **50. léta 20.st.** - moderna se láme v postmodernu
 - postmoderna reflektuje situaci jinak a nastavuje **jinou imanentní rovinu**
 - **mizí bezvýhradné okouzlení ziskem a lidskou individualitou**
- **již 2. pol 19. st.** - **kritika** tohoto přístupu zbožštění člověka → zkáza člověka (až příliš moci)/ Friedrich Nietzsche a další filosofové začínají hledat něco jiného, lepšího než je člověk jako střed všeho
- nemůžeme se vracet k historii: přítel, bůh, člověk nefungují
- **hledáme něco, co člověka přesahuje a rozpouští**
 - moderna končí **konečným řešením židovské otázky** → změnila navždy lidstvo, **člověk jako středobod světa se neosvědčil**
- člověk zmizí z věd jako **nelidský obrat**

je třeba vést nový dialog se zvířaty, rostlinami, kameny, vodou a vzduchem